

De Zuidpier bij IJmuiden heeft een metamorfose ondergaan. De plek waar je de voor- en najaarstrek zo mooi kunt bekijken is in korte tijd omgebouwd tot een modern vrijetijdscentrum. Niet iedereen kan dat waarderen, maar trekvogels blijven komen, zo blijkt uit dit excursieverslag.

Ronald Sinoo

De Zuidpier: totaal vernieuwd uitgaanscentrum voor vogels

Zaterdag, 14 oktober 1995. Om 7 uur 's ochtends bereiken we met zijn achten ons excursiedoel na een rit door mistig Noord-Holland. Er blijkt heel wat veranderd sinds mijn laatste bezoek aan de Zuidpier: een grote jachthaven, omringd door een boulevard met grote stenen gebouwen, is brutaalweg aangelegd in de grote strandvlakte aan de basis van de pier! Weg duintjes, ik herken zelfs niets meer.

Vanaf een immens parkeerterrein lopen we de boulevard op. Enkele zwarte roodstaartjes fladderen rond de stenen bouwsels. In een rij kale dwergboompjes strijkt een troepje fraters neer. De mist trekt heel langzaam op. Twee dodaarsjes dobberen in de jachthaven. Ze duiken onder en zijn als bij toverslag verdwenen. Verderop drijft een luie fuut. Ik vraag me dan nog steeds af waar de pier ergens begint in deze megalomane uiting van negentiger-jaren-welvaart. We lopen van de boulevard een stuifdijk op en vandaar hebben

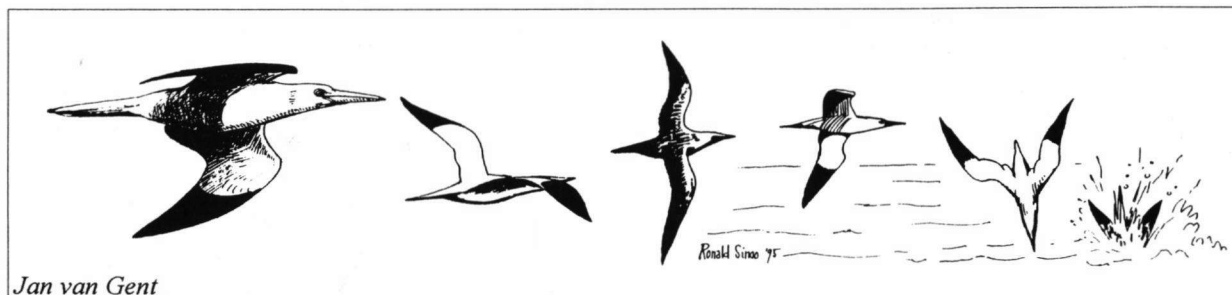

we uitzicht over het restant van de strandvlakte en over zee. Rechts ligt de pier. We lopen onderlangs de stuifdijk. Kuifleeuweriken hippen in het zand. Veldleeuweriken vliegen over ons hoofd naar 't zuiden. Een troepje groenlingen zit twetterend in de struiken. Er is al aardige zanglijstertrek ('tsip'), vin-

ken- ('tjuup tjuup') en kepentrek ('iéé p').

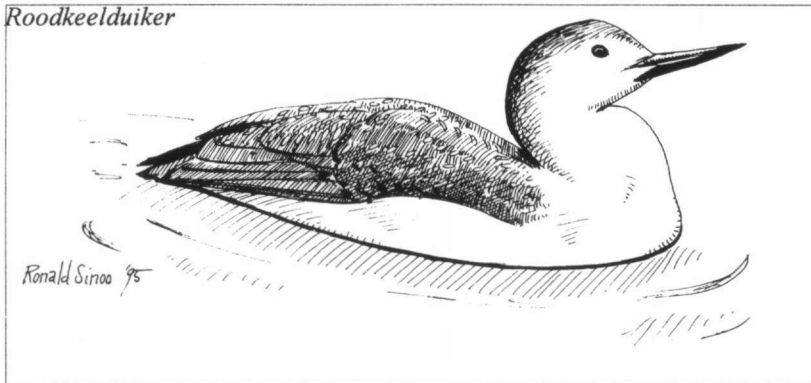
Een winterkoninkje heet ons welkom op de pier. We klimmen op de stenen wandelweg. Dit herken ik weer; gelukkig is er vanaf het gele hek ('Gevaar! Niet betreden bij storm') niets veranderd. Machtig strekt zich de betonnen kolos uit in een kalme zee. Geen golven, geen schuimkoppen. Alleen rimpels waar luie troepjes eidereenden in drijven. De vrouwtjes warmbruin, de mannetjes in een soort zwartbruin eclipskleed met fletse plekken.

Een uitroep van verbazing: wat doet dat zwartkopje hier? Een mannetje, dat ons vanonder zijn zwarte alpinootje vrolijk aankijkt, alsof het wil zeggen: maak niet zo'n heisa! Wat de vogeltrek nog meer doet met de trekdrift van bosvogel-"die-hards" blijkt als we roodborst, goudhaantje, vuurgoudhaantje, merel en nogmaals winterkoning noteren op het kale steen.

Jan van Gent

Roodkeelduiker

Inmiddels piepen en tsjiepen gras- en oeverpiepers ons om de oren. Ook koperwieken spoeden zich hoog boven ons zuidwaarts, alsmede wat rietgorzen. Tussen een troep eidereenden duikt plotseling een vrouwtje middelste zaagbek op. Over zee vliegen elf grauwe ganzen landinwaarts, terwijl één rotgans juist de andere kant opgaat. Zou die echt naar Engeland willen? Hee, dat is daar géén fuut op het water. Een roodkeelduiker in winterkleed, een volwassen exemplaar met witte hals en slanke kop met priemsnavel. Waarom noemen ze de roodkeelduiker eigenlijk geen parelduiker? Op zijn zachtgrijze rug druppelen honderden witte parelvlekjes, toch?

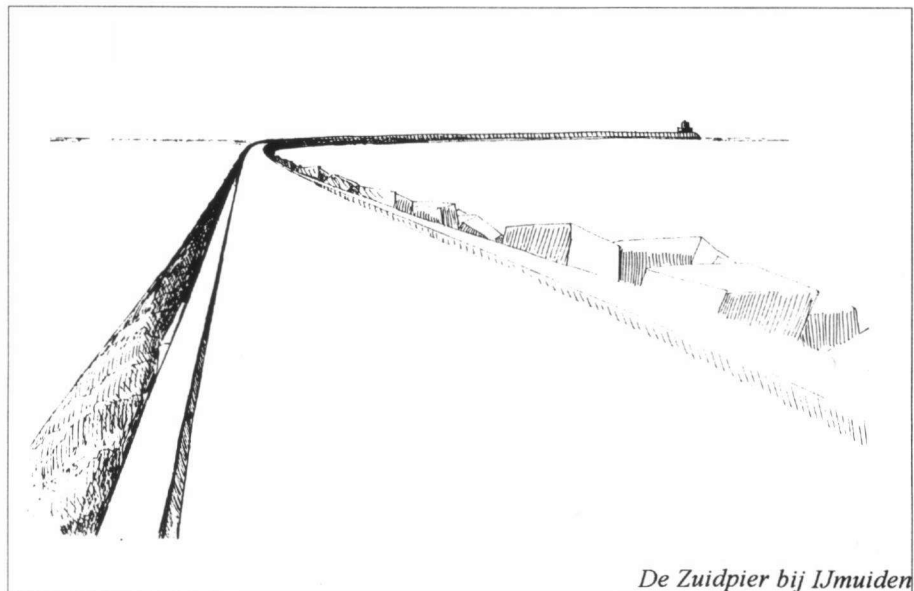
Op de basaltblokken trippelen tientallen steenlopers. Er tussen bevinden zich een kanoetstrandloper en iets verderop één bonte en drie paarse strandlopers. Het is inmiddels kwart voor negen als we de punt van de pier bereiken. De zon schijnt, de mist is helemaal verdwenen en we gaan uitgebreid aan de koffie. Grote mantelmeeuwen, zilver- en stormmeeuwen vliegen op hun gemak voorbij, enkelingen tussen de vele kokmeeuwjes die over zee koersen. Dan een kreet: Jan-van-Gent! Alle kijkers richten zich op de rafelige kim; een

grote, blinkend witte zeevogel met zwarte vleugelpunten. Een Jan-van-Gent in adult kleed, nog ver weg. Maar een tweede meldt zich, dichtbij, en een derde. Ditmaal een nog onvolwassen exemplaar, die aan de voorkant wit en aan de achterkant zwart is. Een bijna volgroeide Jan-van-Gent komt dan heel dichtbij voorlangs vliegen, zo mooi met de zon erop!

Ze draaien boven zee, duiken als speren naar vis en laten zich door ons ademloos bewonderen. Tegen tien gaan we terug; onderweg nog een tweede roodkeelduiker, een onvolwassen exemplaar met een grijze hals, twee knobbelzwanen en een aalscholver. Als we rond twaalf uur weer op de boulevard staan, is het inmiddels zo warm als in

de zomer. We besluiten om enkel nog even bij de recreatieplas achter de jachthaven te gaan kijken. Op dit ondiepe, zoete (!) water dobberen bergeenden, kuifeendjes, wat tafeleenden en vijf dodaarsjes. Een grote gele kwikstaart vliegt over. Op het draadhek achter ons knutteren wat kneuen. Vele honderden meeuwen staan in en om het water. Er is zelfs een Britse vorm kleine mantelmeeuw bij, herkenbaar aan de licht-leigrijze rug en mantel.

Tot slot (we lopen dan al naar de auto's) vliegen een juveniele roodpootvalk en een torenvalk kort na elkaar over, naar het zuiden. Een heerlijke excursie was het, met zeldzaam mooi weer en leuke soorten. Maar het meest gedenkwaardige van de hele excursie vond ik zelf die ene, arme vrouwtjes-eidereend, die bij de punt van de pier klapperend met de vleugels op het water dreef, verstrikt in een vislijn onder water, een wisse dood voor ogen, en die zichzelf wist te bevrijden. Een opluchting voor ons, die er naar keken en machteloos waren het dier te bevrijden, zo dichtbij en toch zo onbereikbaar op zee. Tot ze het zelf klaarde.

De Zuidpier bij IJmuiden